

Forbønner

i. Temaområder

Forbønn for kirken og verden – med lokal utforming

Menighetens medlemmer kan involveres både i utarbeidelsen av forbønnen og ved å lede forbønnen i gudstjenesten.

En lokalt utarbeidet forbønn kan disponeres etter temaområdene nedenfor. Under hvert temaområde er det listet opp en rekke stikkord, til hjelp i menighetens forarbeid med bønnen. Når den konkrete bønnen skal utformes, vil det være nødvendig å gjøre et utvalg i stikkordslisten, eventuelt også ta inn andre tema ut fra den aktuelle situasjonen og ut fra det preget man vil at gudstjenesten skal ha.

Noen stikkord er i det følgende listet opp under flere temaområder. Det betyr at de kan komme til uttrykk under den del av forbønnen hvor det er aktuelt og naturlig.

Rekkefølgen for temaområdene kan endres. Det samme gjelder rekkefølgen på stikkordene under det enkelte temaområde. Slik vil forbønnen i praksis kunne fokusere på det som er karakteristisk for den aktuelle gudstjenesten.

Forbønn for gudstjenestens takkoffer tas inn under det tema som er naturlig.

Menighetssvarene kan være lest eller sunget. Ulike menighetssvar finnes i:

- Liturgisk musikk for Den norske kirke. Hovedgudstjeneste
- Gudstjenestebok for Den norske kirke. Hovedgudstjeneste
- Godkjente salmebøker
- Bønneboken
- Den norske kirkes digitale gudstjenestebibliotek

1. Jordens folk og nasjoner

Mennesker i nød: Mennesker rammet av ulykker og katastrofer, fattigdom, krig og konflikter og annen nød og krise.

Kamp for fred og rettferdighet.

Vern om menneskeverdet, fra livets begynnelse til livets slutt. Vern om skaperverket.

Annen internasjonal forvaltertjeneste. Mennesker med lederansvar i verdenssamfunnet. Internasjonale organer og organisasjoner.

2. Vårt land og folk

Mennesker i nød: Syke, ensomme, fattige, mennesker utsatt for vold og overgrep, mennesker rammet av ulykker, katastrofer og kriser.

Mennesker med lederansvar (nasjonalt, regionalt og lokalt). Kongen og hans hus (Kongen bør nevnes ved navn).

Barns og unges oppvekstvilkår.

Arbeid med å integrere og inkludere ulike grupper.

Vern om menneskeverdet, fra livets begynnelse til livets slutt. Vern om skaperverket.

Vårt eget lands rolle i verdenssamfunnet. Annen forvaltertjeneste, nasjonalt og regionalt.

3. Den verdensvide kirke og kirken i vårt land.

Den verdensvide kirken. Misjon og diakoni. Misjonsprosjekter og vennskapsmenigheter. Mennesker som blir forfulgt på grunn av sin tro.

Den norske kirkes lederskap og styrende organer, nasjonalt og regionalt.

Bispedømmets biskop (bør nevnes ved navn).

Kirkens gudstjenesteliv, diakoni og trosopplæring. Kirkemusikk, kunst og kultur.

Andre kirkesamfunn i Norge.

Kontakt og dialog med andre trossamfunn. Evangeliets fremgang.

4. Vår menighet, våre familier og stedet hvor vi bor

Lokalmenighet, døpte, konfirmanter, barn, unge og andre. Mennesker med lederansvar i menigheten.

Aktuelle planer og prosjekter. Gudstjenesteliv, diakoni og trosopplæring.

Kirkemusikk, kunst og kultur.

Mennesker, grupperinger og institusjoner i lokalsamfunnet. Barnehage, skole, syke/aldershjem og lignende.

Arbeidsplasser, familie, nære relasjoner, naboskap, alle som er sammen på gudstjenesten.

Mennesker som har bedt om forbønn.

Lokal forvaltertjeneste og vern om skaperverket. Kall til tro og tjeneste.

5. Aktuelle hendelser.

Det bes for aktuelle hendelser i de temaområder ovenfor hvor den naturlig hører hjemme, eller i et eget avsnitt.

ii. Modeller for lokalt tilrettelagte forbønner

Forbønnsmodell 1 (følger temaområdene)

Når denne bønnen forberedes, bør det gjøres klart om bare bønneemner skal nevnes, eller om det skal utarbeides fullstendige bønner. Et bønnemne bør være kort og presist formulert og på den måten angi

retning og være til hjelp for den enkeltes stille bønn.
Dersom det utarbeides fullstendige bønner, kan stillheten i hvert bønneledd utelates.

ML/L | La oss be for jordens folk og nasjoner.

ML | Vi ber for/om... / takker for...

Her nevnes noen konkrete bønneemner, eller en formulert bønn om temaet i overskriften.
(Stille bønn)

Gud, vi ber.

M | **Menighetssvar**

ML/L | La oss be for vårt land og folk.

ML | Vi ber for/om... / takker for...

Her nevnes noen konkrete bønneemner, eller en formulert bønn om temaet i overskriften.
(Stille bønn)

Gud, vi ber.

M | **Menighetssvar**

ML/L | La oss be for den verdensvide kirke og kirken i vårt land.

ML | Vi ber for/om... / takker for...

Her nevnes noen konkrete bønneemner, eller en formulert bønn om temaet i overskriften.
(Stille bønn)

Gud, vi ber.

M | **Menighetssvar**

ML/L | La oss be for vår menighet og stedet hvor vi bor.

ML | Vi ber for/om... / takker for...

Her nevnes noen konkrete bønneemner, eller en formulert bønn om temaet i overskriften.
(Stille bønn)

Gud, vi ber.

M | **Menighetssvar**

Forbønnen kan avsluttes med:

ML/L | I stillhet vil vi nå legge fram for deg det hver og en av oss har på hjertet.

(Stille bønn)

Gud, vi ber.

(eller: I dine hender, Gud, legger vi alt og alle vi nå har bedt for, i Jesu Kristi navn).

M | **Menighetssvar**

Forbønnsmodell 2 (lystenning)

Denne modellen kan være aktuell blant annet i gudstjenester hvor barn og unge (for eksempel konfirmanter) tar del i forberedelse og gjennomføring av gudstjenesten.

Velg 3–6 bønneemner og utform dem i samsvar med modellen nedenfor. Eventuelt kan bønner disponeres etter temaområdene.

Hvert bønneavsnitt kan gjennomføres slik:

ML/L | La oss vende oss til Gud i bønn. Vi tenner et lys for...

Et lys tenes på en lysglobe eller på et bord med bønnelys.
og takker / ber for / om...

Her følger en eller flere bønner for det bønneemnet lyset ble tent for. Deretter kan det følge
Stille bønn

ML/L | Gud, vi ber.
M | Menighetssvar

Forbønnsmodell 3 (salme)

Salmer kan egne seg til bruk under forbønnen, gjerne slik at de synges vers for vers. Det kan da utformes aktuelle bønner med utgangspunkt i hvert enkelt vers.

Eksempel på noen egnede salmer fra Norsk salmebok 2013: Vi rekker våre hender frem (678)
Vær meg nær, å Gud (626)
Jeg folder mine hender små (731) Da jeg trengte en neste (671)
Gi fred, å Herre Gud, gi fred (730) Vår himmelske Far (632)

Forbønnsmodell 4 (fire himmelretninger)

Denne modellen kan blant annet være aktuell i gudstjenester med misjon og internasjonal diakoni som tema.

Det utarbeides aktuelle bønner som har sammenheng med hver av de fire himmelretningene. Det kan være bønner for søsterkirker, mennesker i konflikter og katastrofer, for skaperverket eller aktuelle hendelser. Forbønn for gudstjenestens takkoffer kan plasseres ved den himmelretningen der det er naturlig.

Forbønnen kan innledes slik:

ML/L | La oss be for kirken og verden ved å reise oss og vende oss i de fire himmelretningene.
Menigheten reiser seg.

1. Øst

ML/L | Vi vender oss mot øst og ber for våre søsken der.

Menigheten vender seg mot øst.

Et lys kan tenes mot øst, på en lysglobe eller på et bord med fire bønnelys.

Vi ber for/om... / takker for...

Her følger en eller flere bønner som har sammenheng med øst.

Den som ber, avslutter bønner med: Gud, vi ber

A | Din vilje skje, din vilje skje, din vilje skje på jorden, å Gud.
eller et annet passende menighetssvar.

2. Vest

L | Vi vender oss mot vest og ber for våre søsken der.

Menigheten vender seg mot vest.

Et lys kan tenes mot vest, på en lysglobe eller på et bord med fire bønnelys.

Vi ber for/om... /takker for ...

Her følger en eller flere bønner som har sammenheng med vest.

Den som ber, avslutter bønner med: Gud, vi ber

A | Din vilje skje, din vilje skje, din vilje skje på jorden, å Gud.

eller et annet passende menighetssvar.

3. Sør

L | Vi vender oss mot sør og ber for våre søsken der.

Menigheten vender seg mot sør.

Et lys kan tennes mot sør, på en lysglobe eller på et bord med fire bønnelys.

Vi ber for/om... / takker for...

Her følger en eller flere bønner som har sammenheng med sør.

Den som ber, avslutter bønnen med: Gud, vi ber

A | Din vilje skje, din vilje skje, din vilje skje på jorden, å Gud.

eller et annet passende menighetssvar.

4. Nord

L | Vi vender oss mot nord og ber for våre søsken her.

Menigheten vender seg mot nord.

Et lys kan tennes mot nord, på en lysglobe eller på et bord med fire bønnelys.

Vi ber for/om... / takker for...

Her følger en eller flere bønner som har sammenheng med nord.

Den som ber, avslutter bønnen med: Gud, vi ber

A | Din vilje skje, din vilje skje, din vilje skje på jorden, å Gud.

eller et annet passende menighetssvar.

Forbønnsmodell 5 (Bønnevandring)

Bønnevandring skjer som hovedregel under forbønnen i gudstjenesten (ledd 18), men kan eventuelt skje samtidig med nattverdutdelingen, når en felles forbønn er bedt i forbønnsdelen. Om det bes en bønn for dem som har deltatt på ulike bønnevandringstasjoner, kombineres ikke denne bønnen med Takkebønn for nattverden etter måltidet.

Bønnevandringen kan også utvides til å bli en egen vandregudstjeneste.

Underveis i vandringen bør det være musikk, gjerne en veksling mellom instrumentalmusikk og sang, enten korsang eller solosang.

Eksempler på stasjoner i bønnevandringen:

- Stille bønn ved alterringen – mulighet til å knele ned i bønn og ettertanke.
- Personlig forbønn, eventuelt med håndspåleggelse – på et sted i rommet der det er mulig å være litt tilbaketrukket.
- Velsignelse – den enkelte kan knele mens en medliturg legger hån- den på hodet og velsigner med en fast formulert velsignelse.
- Dåpspåminnelse – ved døpefonten. Den enkelte blir tegnet med korsets tegn og hører et løftesord.
- Bønnekrukke – mulighet for å skrive bønnelapper, eventuelt tegne bønner (for barn og voksne som lettere uttrykker seg med tegning enn med ord). Velg gjerne papir i forskjellige farger, med opplysning om at de som skriver på et bestemt farget ark, ønsker bønnene lest opp. Bønnelappene kan legges i krukker og bæres fram til alteret når bønnevandringen er slutt.

- Lystenning – i lysglobe og/eller annet sted i rommet.
- Skriftemål – de som ønsker å få tilsagt syndenes forlatelse, kan knele og bekjenne sine synder. Liturgen/medliturgen legger hendene på hodet til den som kneler og sier tilsigelsordene.
- Andre elementer, for eksempel knyttet til temaet i gudstjenesten. Stasjoner som gir informasjon om og hjelp til fordypning. Symbol- handlinger, formingsoppgaver og lignende.
- Kunstverk som sted for ettertanke og bønn. Gjerne installasjoner eller samtdkunst som man kan låne/leie av kunstnere.

I gudstjenester uten nattverd kan bønnevandringen avsluttes med at man ber Fadervår som fellesbønn. I gudstjenester hvor bønnevandringen skjer samtidig med nattverdmåltidet, avsluttes nattverdhandlingen med tilsigelsesordet, og med takkebønnen (ledd 23). Deretter kan noen av bønnene eventuelt leses dersom det er opplyst om det på forhånd. Det hele kan avsluttes med denne eller en annen passende bønn:

L | I dine hender, Gud, legger vi alt og alle vi nå har bedt for, i Jesu Kristi navn.

iii. Formulerte forbønner

Forbønn 1

ML/L | For din kirke på jorden, for fellesskap mellom de troende, for evangeliets fremgang i hele verden ber vi deg, Gud.

M | **Menighetssvar** (kort menighetssvar – lest eller sunget)

ML/L | For din kirke i vårt land, for vår biskop og våre menigheter, for alle dine tjenere og medarbeidere ber vi deg, Gud.

M | **Menighetssvar** (kort menighetssvar – lest eller sunget)

ML/L | Om vekst i troen gjennom Ord og sakrament, om trofasthet i bønn, om tålmodighet og glede ber vi deg, Gud.

M | **Menighetssvar** (kort menighetssvar – lest eller sunget)

ML/L | Om frihet og fred i verden, om brød til de sultende, om rett- ferdighet for flyktninger og forfulgte, om fellesskap over grensene ber vi deg, Gud.

M | **Menighetssvar** (kort menighetssvar – lest eller sunget)

ML/L | For vår konge og hans hus, for alle som har lederansvar iblant oss ber vi deg, Gud.

M | **Menighetssvar** (kort menighetssvar – lest eller sunget)

ML/L | For alle syke og nedbrutte, for ensomme og forlatte, for alle i fristelse og fare ber vi deg, Gud.

M | **Menighetssvar** (kort menighetssvar – lest eller sunget)

ML/L | Om ditt nærvær i all nød, om kraft til å tjene og til en gang å nå det evige liv ber vi deg, Gud.

M | **Menighetssvar** (kort menighetssvar – lest eller sunget)

Eventuelt kan det følge bønnestillhet innledet med ordene:

ML/L | I stillhet vil vi nå legge fram for deg det hver og en av oss har på hjertet.

Stille bønn

ML/L avslutter med:

Gud, vi ber deg.

M | **Menighetssvar** (kort menighetssvar – lest eller sunget)

Forbønn 2

ML/L | Allmektige, evige Gud, vi takker deg og priser ditt hellige navn, for du er god og din barmhjertighet tar aldri slutt.

Vi ber for den verdensvide kirke. Gi enhet mellom alle troende.

La evangeliet ha fremgang i alle land.

Se i nåde til det folket du ga dine løfter i den gamle pakt.

Styrk forkynnere og misjonærer

og alle som strider troens gode strid. (*Aktuelle bønneemner kan nevnes*) Hold oss fast i din sannhet.

Det ber vi deg om, Gud.

M | **Menighetssvar**

ML/L | Vi ber for menigheten vår.

Styrk oss gjennom Ordet og sakramentene.

Gi oss mot og vilje til å tjene deg i ord og handling.

Hold din vernende hånd over barn og unge og kall oss alle til et liv i tro og tjeneste. (*Aktuelle bønneemner kan nevnes*)

Forny oss i din nåde. Det ber vi deg om, Gud.

M | **Menighetssvar**

ML/L | Vi ber for mennesker som har det vondt, for syke og ensomme, for hjemløse,

for flyktninger og krigsofre,

for alle som lider urett og er undertrykt,

og for dem som nylig er kommet til landet vårt.

(*Aktuelle bønneemner kan nevnes*) Hjelp oss å verne om menneskets verd fra livets begynnelse til livets slutt.

Det ber vi deg om Gud.

M | **Menighetssvar**

ML/L | Vi ber for vår verden.

Bevar alle jordens folk fra flom og tørke og velsign oss med godt og tjenlig vær.
Styrk vår vilje
til å ta vare på jorden.
Gi fred og frihet for folk og nasjoner
og rettferdighet i samfunn, arbeidsliv og skole.
Velsign våre fellesskap
og gi oss evne og vilje til å dele rettferdig.
(Aktuelle bønneemner kan nevnes)
Gi oss din fred.
Det ber vi deg om, Gud.

M | Menighetssvar

Forbønn 3

ML/L | Evige Gud, himmelens og jordens skaper,
vi takker og lovpriser deg for all din godhet mot oss. Vi ber for ditt skaperverk.
Vis oss hvordan vi selv er en del av alt du har skapt, så vi kan verne om
skaperverket som gode forvaltere. Led folk og nasjoner til å leve i fellesskap og
fred.
Bevar vår konge og hans hus.
Gi visdom og mot til alle som har lederansvar blant oss.
(Aktuelle bønneemner kan nevnes)
Fri oss alle fra hevnløst og hat
og hjelp oss til å leve i fred og forsoning. Gud, vi ber.

eller

Det ber vi deg om, Gud.

M | Menighetssvar

ML/L | Vi ber for alle som lever i fattigdom.
Gi vern og ly for dem som er på flukt fra krig og katastrofer.
Vi ber om fred for Jerusalem og for alle som knytter sine håp til denne byen.
Vær nær hos alle som er syke og som trenger hjelp. Vi ber for alle som savner
fellesskap og tilhørighet. Hold din vernende hånd over barnet i mors liv.
Gi styrke og livsmot til alle som utsettes for vold og overgrep.
(Aktuelle bønneemner kan nevnes)
Gjør oss til tjenere som kan lytte, lindre og lege. Gud, vi ber.

ML/L | Vi ber for din kirke. Fyll den med din Ånd.
Vern oss mot vrang lære og død tro.
Vær hos dem som blir forfulgt for ditt navns skyld. Vi ber for vår biskop *(navnet kan nevnes)*
og for alle med lederansvar i vår kirke.
Vi ber for vår menighet, for gudstjenester og samvær,
for dem som er døpt/ skal døpes i dag (den/de døpte nevnes med fornavn), for deres
foreldre, faddere og andre som står dem nær.
Vi ber for våre konfirmanter.

Hjelp dem å finne din vei gjennom livet.
La dem kjenne seg omsluttet av din kjærlighet.
(Aktuelle bønneemner kan nevnes)
Gi oss et åpent sinn i møte med mennesker av en annen tro eller overbevisning,
så vi taler sant om hverandre. Gud, vi ber.

eller

Det ber vi deg om, Gud.

M | Menighetssvar

ML/L | Gode Gud, vi ber for de fellesskap hvor vi hører til, i menighet, familie, vennekrets og nabolag.

Vi ber for våre barnehager og skoler, for bedrifter og arbeidsplasser og alle som er uten arbeid.

Hjelp oss til å se mening i hverdagen.

(Aktuelle bønneemner kan nevnes)

Vi ber for våre hjem.

La troskap og respekt prege vår omgang med hverandre. Gud, vi ber.

Forbønnen kan avsluttes med

L | I stillhet vil vi nå legge fram for deg det hver og en av oss har på hjertet.

L | Gud, vi ber.

eller

Det ber vi deg om, Gud.

M | Menighetssvar

Forbønn 4

ML/L | Vår Far i himmelen:

Takk for at du skapte oss og jorden vi bor på. Takk for at du kjenner og elsker oss alle.

Hjelp oss til å ta vare på hverandre og på alt du har skapt.

Gud vi ber.

M | Menighetssvar

ML/L | Kjære Jesus:

Du kom til jorden og ble menneske som oss.

Du fant venner du kunne glede deg sammen med og gråte hos. Takk for evnen vår til vennskap.

La alle mennesker finne noen de kan stole på.

Du har vist oss at hvert eneste menneske er viktig og verdifullt. Vær hos alle som lider.

Lær oss å kjempe mot undertrykkelse og urett. Gud, vi ber.

M | Menighetssvar

ML/L | Gode Hellige Ånd:

Du har kalt oss til å være din kirke. Kom til oss med dine gaver, så vi kan være lys og salt i verden.

Vis oss veien vi skal gå

og gi oss vilje og kraft til å gå den. Gud, vi ber.

M | Menighetssvar

iv. Litanier

Fredslitaniet

Fredslitaniet finnes i Norsk salmebok nr. 982.1 og 983.1.

Det kan bes en kort bønn med aktuelle bønneemner etter litaniet. Eventuelt kan det avsluttes slik: «La oss i stillhet legge fram for deg det hver og en av oss har på hjertet.»

Litaniets tekst kan også danne mønster for utforming av aktuelle bønner.

Litaniet

Litaniet finnes i Norsk salmebok nr. 980.1.

Dette mest tradisjonelle litaniet i vår kirke ble utformet av Martin Luther, på grunnlag av det middelalderske helgenlitaniet. Det har særlig vært knyttet til fastetiden og Bots- og bønnedag.

Menigheten kan synges hele vers 2 og 8.

På gudstjenester med nattverd kan det avsluttende «O du Guds Lam» utelates i litaniet.

Fastekollekt

Det kan bes noen korte bønner mellom litaniet og fastekollekten. Eventuelt kan bønnene avsluttes med «La oss i stillhet legge fram for deg det hver og en av oss har på hjertet.»

L/ML | Vi takker deg, Gud, vår Far,
du som har gitt oss din enbårne Sønn, Jesus Kristus,
for at hver den som tror på ham,
ikke skal gå fortapt, men ha evig liv.

Vi takker deg, Jesus Kristus,
du som har båret våre synder på ditt hellige legeme
og slettet ut vår skyld med ditt blod.

Vi takker deg, Hellige Ånd,
du som gir oss denne tro i våre hjerter
at Jesus Kristus er vår eneste redning og frelse.

Gud, gi oss din nåde, så vi fullt og fast tror
at alle våre synder er tilgitt for Jesu Kristi lidelse og døds skyld.
Styrk oss ved din hellige Ånd, så vi daglig motstår
synd og fristelser og alltid holder oss nær til Jesus,
inntil vi ser ham ansikt til ansikt.

Vi ber i Jesu Kristi navn.

A | Amen.

Menighetssvar til forbønner

1.

M | Herre, hør vår bønn.

2.

M | Hør vår bønn. Hør vår bønn. La ditt rike komme, la din vilje skje, Gud! Hør vår bønn.

3.

M | Herre, hør vår bønn.

4.

M | Herre, vår Gud, hør oss når vi ber.

5.

M | Hør vår bønn. Hør vår bønn. La ditt rike komme. La din vilje skje, Gud. Hør vår bønn. (Amen.)

6.

M | Hør vår bønn. Hør vår bønn. Gud, hør vår bønn. (Amen.)

7.

M | :/: Gud skap i oss tro, håp og handling. Herre, hør vår bønn. :/:

8.

M | Hør vår bønn. Hør vår bønn. Hør vår bønn. (Amen.)

9.

M | Du er vårt håp. Du er vårt håp.

10.

M | Din vilje skje, din vilje skje, din vilje skje på jorden, å Gud.

11.

M | Gud, hør vår bønn. Gud, hør vår bønn. Gud, hør vår bønn. Gud, hør vår bønn. (Amen. Amen. Amen.)